

FOLKFÖRSÖRJNINGSMINISTERIET

Cirkulär N:o 103.

Helsingfors,
den 24 maj 1940.

Till folkförsörjningsnämnderna.

Bageriernas socker.

Folkförsörjningsministeriet har genom beslut av den 20 maj bestämt, vilka brödsorter efter nästa söndag eller den 26 maj få tillverkas i bagerierna och huru mycket socker får användas i degen, såframt i bageriet produceras brödsorter, för vilka socker är av nöden. Efter ikraftträdande av de nya bestämmelserna kommer bageriernas sockerbehov att betydligt förändras, och folkförsörjningsnämnderna böra taga detta i beaktande vid beviljandet av nya inköpsanvisningar åt bagerierna för socker och sirap.

Bagerierna få vid tillverkningen av vetematbröd använda socker högst 1.5 % av mjölets vikt och vid framställningen av kaffebröd högst 8 % av mjölets vikt. För kringlor får socker användas högst lika mycket som för vetematbröd och till bakelser högst $\frac{1}{7}$ av degmassans sammansättning. För tillverkningen av blandbröd får användas sirap högst 6.5 % av det använda mjölets vikt.

Då bageriets socker- och sirapsbehov prövas, bör bageriägaren förete utredning däröver, huru mycket t. ex. under en dag i hans bageri beredes sådan deg, i vilken socker eller sirap blandas. Såsom beräkningsgrund skall han uppgiva, huru stor vätskemängd användes för dylik deg, och den erforderliga socker- eller sirapsmängden uträknas med ledning av den använda vätskemängden. För vetematbrödsdeg får socker användas 30 gr och för kaffebröd 150 gr per vätskeliter, som begagnats i degen. För blandbrödsdeg får användas 100 gr sirap per varje till degen använd vätskeliter. På basen av dessa siffror kan bageriets dagliga socker- och sirapsmängd uträknas och fastställas, huru mycket socker och sirap bageriet skall erhålla för varje utdelningsperiod. Med ledning av bageriets leveransförteckningar skall senare kontrolleras, att bageriets produktion verkligen är så stor som den om degens beredning gjorda anmälan förutsätter.

Då inköpsanvisningar utskrivas åt bagerierna för anskaffning av mjöl bör iakttagas, att mängderna på inköpsanvisningarna blott äro så stora som bageriet på en gång kan inköpa och inom förloppet av en skälig tid förbruka. Såsom en god måttstock för bestämmandet av bageriernas mjölbehov komma bageriernas leveransförteckningar att vara, emedan av dem framgår, huru stor kilomängd bröd bageriet under varje utdelningsperiod kunnat sälja.

Förplägnings av tillfälligt arbetsfolk hos lantbrukare.

I vissa fall har oklarhet uppstått, huru lantbrukare under sommarens förlopp kan förpläga på lägenheten behöflig tillfällig arbetskraft, då den mängd spannmål, som överskrider lägenhetens egna behov, är underkastad beslag och överlåtelseskyldighet. För undvikande av missförstånd må nämnas, att lantbrukare icke omedelbart behöver överlåta sina förråd för den allmänna förbrukningen så noga, att spannmålsprodukter måste inköpas i butik för förplägnings av extra arbetsfolk, utan han kan med den beslag underkastade spannmålen förpläga även extra arbetsfolk, likväl så, att lantbrukaren för den spannmål, som användes för en dylik förplägnings, av den förplägade bör erhålla ett motsvarande antal köpkortskuponger. Avlönat arbetsfolk skall nämligen, såvida det erhåller kost av gården, medföra brödkort. De av lantbrukaren sålunda emottagna kupongerna skola förvaras och efter utgången av varje utdelningsperiod tillställas folkförsörjningsnämnden för anteckning på vederbörande lantbrukares konto.

Skol- och undervisningskök.

Skol- och undervisningskök kunna erhålla inköpsanvisningar för anskaffning av spannmålsprodukter. För dem skola kontrollkonton öppnas i folkförsörjningsnämnden, och de skola efter ut-

gången av varje utdelningsperiod avfordras kupongredovisning. I skolköken kan man förfara t. ex. så, att från kökets sida efter utgången av varje utdelningsperiod uträknas, huru mycket spannmålsprodukter använts för envar elev, och kuponger avskiljas i enlighet därmed. Om det konstateras, att spannmålsprodukter förbrukas exempelvis 20 gr per elev och dag, avskiljes från B-kort, som innehas av elever, vilka fyllt 7 år, efter förplägning under 30 dagar en helkupong, enär densamma motsvarar 600 gr och enär eleven med denna ranson sålunda kan förplägas under 30 dagar, ifall förbrukningen utgör blott 20 gr per dag och elev. Avskiljandet av kupongerna skall således ske så ofta som den mot en kupong svarande mängden spannmålsprodukter använts för kortinnehavarens förplägning och bör sålunda icke företagas varje dag, enär på korten icke ens finnas så små köpkuponger som i de flesta fall vore av nöden, om kupong varje dag skulle avskiljas från elevens kort.

Fångarnas brödbehov.

Med fängvårdsmyndigheterna har överenskommelse träffats om följande förfarande vid kontrollen av fångelsernas förbrukning av spannmålsprodukter. Fångelserna få i den mån de behöva spannmålsprodukter köpa sådana mot inköpsanvisningar. För fångar ansökas brödkort så, att alla manliga fångar tilldelas C-kort och kvinnliga fångar B-kort. Städe efter förloppet av två veckor uppgiver fångelset med ledning av fångelsets förplägningsbokföring för folkförsörjningsnämnden mängden av spannmålsprodukter, som använts för fångarnas förplägning, och de sålunda uppgivna mängderna antecknas på fångelsets lagerkonto. Kontrollen av fångelsets förbrukning sker sålunda icke på basen av redovisade kuponger, utan med stöd av fångelsemyndigheternas uppgifter om förbrukningen. Fångarnas brödkort stanna i fångelsemyndigheternas förvar, och från korten avskiljas kuponger först då fånge frigives. Då avskiljes från kortet alla de kuponger, som motsvara de spannmålsmängder fången erhållit ända till frigivningsdagen. De sålunda avskiljda kupongerna insända fångelsemyndigheterna för varje utdelningsperiod till folkförsörjningsnämnden, men då de icke antecknas på fångelsets konto, enär fångelsets förbrukning införes på kortet från förbrukningsuppgifterna, skola de blott förstöras i folkförsörjningsnämnden.

Bröllop och begravningar.

För bröllop och begravningar kan extra inköpsanvisning beviljas för anskaffning av vetemjöl eller vetebröd, likväl så, att den beviljade mängden utgör högst 25 gr per person, som är närvarande vid tillfället.

Hundgårdar och rävfärmer.

För hundgårdar och rävfärmer kunna inköpsanvisningar givas endast för inköp av foderhavre. Dessa djur kunna nämligen på ett tillfredsställande sätt utfodras, om för dem foderkakor beredas av kli och havre. Folkförsörjningsnämnden skall i ettvar fall fatta beslut om storleken av de mängder, som skola beviljas.

Brödresten.

I bagerier och butiker samlas i någon mån brödresten antingen genom att bröd torkar eller på grund av att det brytes i bitar. Dylikt bröd får icke användas till djurfoder, såsom i en del fall veterligen skett, utan detsamma skall säljas mot kuponger till ett så billigt pris, att det går åt, om det icke kan skäras till skorpor eller användas på annat sätt med iakttagande av reglementeringsbestämmelserna. Bagerierna och brödbutikerna borde i lämpligt sammanhang uppmärksamgöras härpå.

Rosteriernas spannmålsbehov.

Såvida rosterierna behöva spannmålsprodukter för framställningen av kaffesurrogat, skola de anskaffa inköpsanvisningar av folkförsörjningsministeriet, enär deras kontrollkonto för kaffe, och sålunda även för spannmål föres i folkförsörjningsministeriet.

Småbarnens extra socker.

Såsom tidigare meddelats, kan sådana barn, vilka ännu icke äro 6 månader gamla och vilka uppfödas med flaska, tilldelas extra socker till en mängd av 1 kg per månad. För anskaffning av detta socker skall inköpsanvisning utfärdas, för en månad i sänder, och den, som önskar erhålla dylikt socker, skall för folkförsörjningsnämnden prestera utredning därom, att barnet, för vilket socker anhålles, ännu icke fyllt 6 månader, och att det uppfödes med flaska. Anskaffningen av en sådan utredning skall likväl icke försvåras för vederbörande t. ex. därigenom, att av sökande skulle fordras

läkarintyg. I allmänhet kan man åtnöja sig med att barnets ålder visas medelst födelseattest samt dess uppfödningssätt genom intyg av tvenne trovärdiga personer. Då barnet blir 6 månader gammalt, skall tilldelningen av extra socker upphöra.

Brödkort, som senare utdelas.

Såvida brödkort skola utdelas ännu sedan uppgift om antalet utdelade brödkort insänts till folkförsörjningsministeriet, skall antalet av utdelade brödkort månatligen uppgivas för folkförsörjningsministeriet.

Förmalningstillstånd.

I cirkuläret N:o 98, sid. 11, samt i cirkuläret N:o 99 ha föreskrifter givits om användningen av förmalningstillstånd. Enär det ännu i vissa folkförsörjningsnämnder synes råda osäkerhet om densamma, påpekar ministeriet, att på förmalningstillståndet spannmålets ägare, eller, ifall förmalningstillstånd utgives på samma gång som inköpsanvisning för spannmål, emottagare av inköpsanvisning skall antecknas såsom förmalare. Kvarn får icke antecknas såsom förmalare förutom i det fall, att fråga är om spannmålsmängd, som lokal eller tullkvarn äger och som kvarnen själv önskar förmala till avsalu. I annat fall får förmalningstillstånd icke utskrivas på kvarnens namn, och i ingen händelse få tomma förmalningstillståndshäften utgivas till kvarnen för användning. Emottagare av förmalningstillstånd (= förmalare) kan få sin spannmål förmalad i vilken kvarn som helst. På grund av förmalningstillstånd, som ägare uppvisar, får vilken kvarn som helst förmala spannmålen, och kvarnen skall om förmalningen göra vederbörliga anteckningar i förmalningsboken.

Militärpatienter i civila sjukhus.

I vissa sjukhus finnas militärpatienter, vilka icke erhålla förplägning av försvarsväsendet, utan detta erlägger kontant ersättning för skötsel och kost. I dylika fall skall sjukhuset hos folkförsörjningsnämnden ansöka brödkort även för dessa militärpatienter och avskilja kupongerna för vistelsetiden samt återställa korten till folkförsörjningsnämnden, då en dylik patient utskrives från sjukhuset. I ingen händelse får patienten medtaga kortet, utan militärmyndigheterna giva honom ett militärkort, då han permitteras, och mot detsamma kan ve-

derbörande person sedan hos sin folkförsörjningsnämnd få militärkortet utbytt mot ett nytt kort.

Kontrollkortsystemet.

I cirkuläret N:o 98 ha anvisningar givits, enligt vilka folkförsörjningsnämnderna skola föra lagerkonton över spannmål och spannmålsprodukter. Ministeriet kommer icke att tillsända nämnderna några för denna bokföring nödiga kort eller blanketter, utan folkförsörjningsnämnderna skola själva anskaffa dem såsom vid sockret och kaffet. Dylika kunna även erhållas av de specialaffärer, vilka tillverka kortsystem.

Blankettbeställningar.

Vid beställning av brödkort och blanketter skola folkförsörjningsnämnderna noggrant uppgiva det önskade antalet. Det är icke tillräckligt, att endast en viss blankettnummer beställes. Folkförsörjningsministeriets blankettförråd finnes inom ministeriet, och dess adress är Unionsgatan 40 A, direkt telefon 37 733.

Inköpsanvisningarna.

Vid utställandet av inköpsanvisningar för mjöl och gryn kan inköpsanvisning utskrivas blott för „spannmålsprodukter”, utan att olika mjöl- och grynsorter specificeras. Då inköpsanvisningar utskrivas för minuthandlande böra partiförpackningarna beaktas, varvid för mjöl och gryn en säck om 50 kg skall anses såsom minimimängd, och vid utställandet av inköpsanvisningar för större mängder mjöl och gryn skola desamma även vara divisibla med 50, alltså för 100, 150, 200, 250 kg osv. I detta sammanhang kan nämnas, att partiförpackningen för sirap är 14 kg, varför vid utskrivandet av inköpsanvisningar för sirap mängderna böra vara divisibla med 14. Partiförpackningen för kristallsocker är 45 1/2 och 100 kg, för bitsocker 5, 10, 25 och 50 kg.

Vid utskrivningen av inköpsanvisningar borde de beviljade mängderna delas åtminstone på två inköpsanvisningar med iakttagande av partiförpackningarna, medan större mängder borde delas på flere inköpsanvisningar.

Evakuerades brödkort.

Förfrågningar ha ingått, huruvida brödkort utdelas åt evakuerade eller om de skola erhålla inköpsanvisningar, med anledning varav ministeriet påpekar, att evakuerade böra erhålla brödkort.

Redovisningarna snabbt till folkförsörjningsministeriet.

I folkförsörjningsministeriet måste statistiken över socker och kaffe vara färdig för hela landet inom förloppet av en månad efter utdelningsperiodens utgång. Nu insända likväl flere kommuner sina redovisningar till ministeriet först då de av ministeriet uppmanats därtill. Av denna orsak uppmanar ministeriet nämndernas tjänstemän att till folkförsörjningsministeriets distributionsavdelning insända socker- och kafferedovisningarna jämte tillhörande inköpsanvisningar möjligast snabbt efter utdelningsperiodens utgång.

Till redovisningarna hörande inköpsanvisningar skola insändas till folkförsörjningsministeriet.

Då flere folkförsörjningsnämnder allt fortfarande icke insända de till socker- och kafferedovisningarna hörande inköpsanvisningarna med dessa till ministeriet, uppmanar detsamma åter nämndernas tjänstemän att alltid, då inköpsanvisningar höra till redovisningen för en utdelningsperiod, draga försorg därom, att de inköpsanvisningar, vilka motsvara de i redovisningarna antecknade mängderna, ovillkorligen insändas jämte redovisningarna.

Minister Väinö Tanner.

Avdelningschef Onni Toivonen.